

BOG

EN SEJLBÅD FOR VINDSTILLE (/BOEGER/EN-SEJLBAD-VINDSTILLE)

Af Kristian Himmelstrup (/forfattere/kristian-himmelstrup) (2014)

LÅN PÅ BIBLIOTEKET ([HTTPS://BIBLIOTEK.DK/DA/SEARCH/WORK/?SEARCH_BLOCK_FORM=870970-](https://bibliotek.dk/da/search/work/?search_block_form=870970-BASIS%3A51340566&FRAGMENT=CONTENT)

Log ind (/user/login?destination=/boeger/en-sejlbad-vindstille) for at anmelde

Facebook ([http://www.facebook.com/share.php?](http://www.facebook.com/share.php?u=http://litteratursiden.dk/boeger/en-sejlbad-vindstille&title=En%20sejlb%C3%A5d%20for%20vindstille)

[u=http://litteratursiden.dk/boeger/en-sejlbad-](http://www.facebook.com/share.php?u=http://litteratursiden.dk/boeger/en-sejlbad-vindstille&title=En sejlbåd for vindstille)

[vindstille&title=En sejlbåd for vindstille\)](http://www.facebook.com/share.php?u=http://litteratursiden.dk/boeger/en-sejlbad-vindstille&title=En sejlbåd for vindstille)

Tweet ([https://twitter.com/intent/tweet?url=http://litteratursiden.dk/boeger/en-](https://twitter.com/intent/tweet?url=http://litteratursiden.dk/boeger/en-sejlbad-vindstille&status=En%20sejlb%C3%A5d%20for%20vindstille+http://litteratursiden.dk/boeger/en-sejlbad-vindstille)

[sejlbad-vindstille&status=En sejlbåd for](https://twitter.com/intent/tweet?url=http://litteratursiden.dk/boeger/en-sejlbad-vindstille&status=En sejlbåd for vindstille+http://litteratursiden.dk/boeger/en-sejlbad-vindstille)

[vindstille+http://litteratursiden.dk/boeger/en-sejlbad-vindstille\)](https://twitter.com/intent/tweet?url=http://litteratursiden.dk/boeger/en-sejlbad-vindstille+http://litteratursiden.dk/boeger/en-sejlbad-vindstille)

Portræt af J. P. Jacobsen (1847-1885) fra ankomsten til København i 1863 og om livet som skønlitterær forfatter og videnskabsformidler, der introducerede Charles Darwins evolutionslære i Danmark og oversatte hans hovedværker til dansk.

TAGS: **DANSK LITTERATUR (/TAXONOMY/TERM/1984)** **FORFATTERSKABER (/TAXONOMY/TERM/3306)**

ANMELDELSE

13 nov.14

(/index.php/users/t
wendelboe)

Af **Torben Wendelboe (/index.php/users/torben-wendelboe)**

Skribent

Meget velkommen, grundig og solid biografi om og introduktion til J.P. Jacobsens verden og forfatterskab.

Kristian Himmelstrup er cand. mag. og MA i skandinavisk litteratur og har skrevet såvel faglitteratur, for eksempel *Kulturformidling: grundbog i kulturens former og institutioner* som skønlitteratur, for eksempel *Angelinas røv* og har altså både videnskabelighed og kunstnerisk formåen i bagagen. Ikke nogen dårlig baggrund for at skrive en biografi.

Himmelstrup kommer selv ind på det i optakten til sit værk. Hvad kan den biografiske forfatter tillade sig at lade sin hovedperson gøre? Der foreligger nogle facts, man ikke kan se bort fra, men at skrive biografi er jo ikke en eksakt videnskab, snarere en slags indfølingens kunst. Man må skrive på det, man ved og det, man tror og så stå inde for det. Og - for nu at få dét på plads: Himmelstrup gør det fremragende.

Bogen om J.P. Jacobsen (1847 - 1885) er den første egentlige biografi i nyere tid og derfor meget velkommen, fordi J.P. Jacobsen stadig er en central figur i dansk litteratur. Hans liv blev kun kort, han fik tuberkulose og døde alt for tidligt og var i lange tider så mærket af sin sygdom, at han intet kunne skrive. Hans litterære indsats blev egentlig ganske begrænset. De to romaner, *Fru Marie Grubbe* og *Niels Lyhne*, en håndfuld noveller med 'Mogens' og 'Pesten i Bergamo' som de måske væsentligste og endelig en lille samling digte med vel arabeskerne som de væsentligste. Det er jo egentlig ikke noget voldsomt stort bidrag til dansk litteratur, men der er så banebrydende og centrale elementer i forfatterskabet, at det stadig er uomgængeligt.

Himmelstrup har valgt en egentlig ganske traditionel model for sin biografi. Han følger Jacobsens liv nærmest skridt for skridt fra fødsel til død og behandler de litterære frembringelser på deres plads i denne kronologi, så man kan se, hvordan værkerne vokser ud af hans livssituation på det pågældende tidspunkt. Jacobsens liv blev en cirkel så at sige, en barndom i Thisted, en række år i navnlig København og så de sidste sygdomsår igen tilbage i Thisted.

Himmelstrup får dette liv til at fremstå interessant og levende på baggrund af et væld af kilder. Jacobsens liv er interessant, og hans tid var en afgørende opbrudstid i Danmarks historie, og det kan Himmelstrup ganske fremragende indvie sin læser i. Tiden var primært Det Moderne Gennembrud med brødrene Edvard og Georg Brandes som de samlende figurer i opgøret med en tung fortid og en søvning nutid. Der skulle politiske reformer til, og litteraturen skulle være med til at skabe nyt ved at sætte problemer til debat og pege fremad. Det var nogenlunde parolen.

Og her var Jacobsen en velkommen figur. Han var oprindeligt videnskabeligt interesseret med biologi som interesseområde, og han havde lavet den første danske oversættelse af Darwins revolutionerende værk om arternes oprindelse. Han så sig selv som en naturlig del af gennembruddet, og Himmelstrup viser ham som den loyale partisoldat, der fulgte parolerne - men som dog sjældent tog del i de verserende debatter.

Hans værker blev ført frem som eksempler på den fremtidens litteratur, man ønskede, men egentlig havde brødrene Brandes deres kvababelser med Jacobsen, som i sin udsøgte, forfinede kunst måske dybest set pegede et andet sted hen. Det beskæftiger Himmelstrup sig naturligvis med, og jeg vil citere et centralt sted, hvor jeg synes, at vi får Jacobsen karakteriseret som den forfatter, han egentlig var og er: "Poul Borum mente, at Jacobsen var naturalist i teorien og symbolist i praksis, og det kan der måske være noget om, men først og fremmest var han helt sin egen. Han var åben for forskellige inspirationskilder, om de nu kom fra naturen, malerkunsten, samtaler med vennerne, naturvidenskaben, kulørte romaner eller verdenslitteraturen, så lod han det hele passere gennem sit temperament for at forme kunsten." Her føler jeg mig nær på Jacobsen.

Jeg kan ikke referere alt fra Himmelstrups rigtig medrivende biografi, men det må i hvert fald også med, at han får placeret Jacobsens ungdomskæreste, Anna Michelsen, som meget central i forhold til Jacobsens viden om kvinder og indsigt i det feminine. Han har ret i, at nogen anden kvinde næppe har været så tæt på Jacobsens som netop Anna, hvis kærlighed han ikke kunne gengælde - hvilket formentlig var i hvert fald medvirkende årsag til, at hun levede sine sidste mange år som sindssygepatient, en tragisk skæbne, som Himmelstrup heldigvis får skildret meget fyldigt og overbevisende.

Endelig må jeg også have med, at Jacobsen - skønt han rejste en del, blandt andet den store dannelsesrejse til Rom og det øvrige Italien - faktisk var en elendig rejsende, der ikke var åben for steder og stemninger, men havde indtryk med hjem af kunstværker, han havde set på gallerier på sin vej. Det er også værd

at få med, ligesom de mange portrætter af venner og bekendte og familien. Himmelstrup kommer virkelig langt omkring med grundighed og sans for detaljen, for eksempel i de mange citater fra breve osv.

Som Himmelstrup viser, nåede Jacobsen at opleve anerkendelsen og berømmelsen komme inden sin tidlige død. Men det store gennembrud kom først senere med symbolismen - også i udlandet - og bed sig fast, som Himmelstrup skriver: "(...) Mellem 1900 og 1965 udkom over 130 tyske udgaver af Jacobsens værker, hans digte blev sat i musik af blandt andre Arnold Schönberg ("Gurre-Lieder", 1913) og Frederick Delius ("Fennimore and Gerda", 1908-1910), og Rainer Maria Rilke, James Joyce, Hermann Hesse, Franz Kafka og Thomas Mann forlæste sig på ham og blev i varierende grad inspireret af ham (...)". Den enorme indflydelse efter Jacobsens død hører jo også i den grad med til billedet af ham som et centralt navn i vores litteratur.

Værket er fint illustreret med fotos og lignende og ofte akkompagnerer nogle af Jacobsens utallige vignetter fremstillingen. Der er ikke noget bedre sted at blive klog på Jacobsen, bogen er så solid og så velskrevet, at den er en fremragende introduktion til Jacobsen og hans tid - et standardværk.

Originally published by Torben Wendelboe, Litteratursiden.

BOGDETALJER

Andre bøger af Kristian Himmelstrup

